

PROJEKT & KULTUR

nr. 136 ----- august 2018

issn. 0901-8824

GENVEJ TIL UDVIKLING

www.gtu.dk

Skovvej 24, 9510 Arden. Tlf.: 9856 2994. gtu_sekr@hotmail.com
Medlem af Den Internationale Emmaus-Bevægelse

emmaus

INTERNATIONAL

PROVOKATØRER FOR FORANDRING

Velkommen til Projekt & Kultur nr. 136!

Projekt & Kultur udgives af Genvej til Udvikling (GtU), tlf.nr. 42 17 09 97

gtu_sekr@hotmail.com - www.gtu.dk

Kontingenter, abonnementsbetalinger og bidrag sendes til reg.nr. 9806, kontonr. 2071578634.

Hvor intet andet angives, er teksten af Jørgen Olsen. **Indlæg til Projekt og Kultur nr. 137** skal aftales på gtu_sekr@hotmail.com. Bladet skal udkomme i november 2018.

Dette nummer af Projekt & Kultur er trykt på Godsbanen i Århus i 100 eks. Redaktionen opfordrer til eftertryk med kildeangivelse. Signerede artikler udtrykker ikke nødvendigvis foreningens holdninger.

Dette nummer indeholder:

- 3: **Mindeord fra skoleinspektør Kabir Chaïbou**

Foredragsrække med Koudbi Koala

Jubilæumshøjtidelighed.

- 4 – 8: **Referat af generalforsamling.**

- 9: Mødedeltagelser og udstillinger – Mediemarkeringer.

- 10 – 11: **Interview med Jean Ziegler: "Emmaus er afvisning af afmagt"**

- af Emmaus International
- oversat af Naja Egede Kristensen.

- 12 – 14: **Monsanto i Burkina Faso**

- **bedrag og modstand**
- af Benoît Naveau
- oversat af Tina Jonstrup Larsen.

- 15: **Det nordlige Mali er fortsat udsat for usikkerhed**

- af Benoît Naveau
- oversat af Naja Egede Kristensen.

Billedet på forsiden har ukendt fotograf. Det forestiller en container stillet op i byen Lviv i Ukraine – af organisationen Emmaus Oselya <https://www.emmaus-international.org/en/who-are-we/emmaus-around-the-world/europe/ukraine/oselya.html>

Med grønne bogstaver står "Tøj, sko, bøger" og nedenunder "for at støtte sociale projekter" – nederst "Hvis I ønsker at give os møbler eller andre større effekter, så ring på 2963303".

Med røde bogstaver står "Tak". På siden ses logoerne for Emmaus Oselya og for "Museum for Ideer" (*hvor den første container blev stillet*).

Her står nedenunder "produceret med økonomisk støtte fra Henri Nouwen Fonden (*som finansierede Oselyas første tre containere*).

Billedet på bagsiden er taget af Yuriy Dyachyshyn og er ligeledes fra Emmaus Oselyas arbejde i Lviv. Teksten lyder: "Hjælp os at hjælpe andre!"

Hermed en stor tak til alle, som har sendt kontingenter og bidrag siden sidst!

Vi er for tiden 133 medlemmer. Hvis der er vedhæftet en seddel med kontooplysninger, har du ikke betalt for i år.

Husk at læse www.gtu.dk – her opdateres www.gtu.dk/Nyheder.htm og www.gtu.dk/Kalender.htm ganske ofte.

Afrikansk marked i Aarhus Festuge

Genvej til Udviklings blandede u-landhandel er med søndag den 2. september kl. 11 til 19 på Folkestedet, Carl Blochsgade 28 + lørdag den 8. sept. 10 til 18 og søndag den 9. sept. 10 til 16 på Brobjergskolen ved Musikhuset.

Følg med på

<https://www.facebook.com/AfrikanskMarked>
<https://www.facebook.com/events/232031604049045/?ti=as>

<https://www.facebook.com/events/204978686981421/?ti=as>

<https://aarhusfestuge.dk/da/arrangement/verdensspejl-festival>

Pakkeforsendelser

Pakke til Kooperativet i Amaltal blev sendt den 12. februar i år og nåede frem den 30. maj.

Pakke til Benebnooma, Koudougou, Burkina Faso, blev sendt den 11. juli og den 25. juli.

Pakke til Syn for Sagen i Afrika blev sendt den 10. juli.

Læs generalforsamlingsreferatet på siderne 4-8 om pakkeforsendelser!

Mindeord fra skoleinspektøren

Kabir Chaibou, inspektør på Karl-G. Prasse-Skolen i Amaltal, har sendt os disse ord i anledning af lektor Karl-G. Prasses bortgang, jf. <http://gtu.dk/PK135-4-5.pdf>

Vi har mistet en stor stridsmand, som kæmpede bravt for at få vores landsby til at blomstre, især hvad angår vores skole. På vegne af alle medlemmerne af Kooperativet og alle eleverne på Karl-G. Prasse-Skolen sender jeg vores bedrøvede kondolence.

Må hans sjæl hvile i fred!

Democracy – the Burkinabé Way

Mød Koudbi Koala fra Emmaus-foreningen Benebnooma, Burkina Faso!

Koudbi holder foredrag på engelsk i Danmarks fire største byer:

- den 1. oktober i København på Verdenskulturcentret, Nørre Allé 7 her serveres afrikansk mad fra kl. 17 i centrets restaurant, som hedder ”Send flere Krydderier”.
- den 2. oktober i Odense i Ungdomshuset, Nørregade 60
- den 3. oktober i Aarhus på DOKK 1, møderum 2, Hack Kampmanns Plads 2, Aarhus C.
- den 4. oktober i Aalborg/Nørresundby i Torvesalen på Nørresundby Gamle Rådhus, Torvet 5.

- alle datoer kl. 19.

FN-forbundet er medarrangør sammen med GtU alle fire aftener.

Oxfam Ibis er medarrangør i København, Aarhus og Aalborg.

Venskabsforeningen Danmark – Burkina Faso er medarrangør i København og Aarhus.

Læs præsentationer af de fire foredrag på

<http://gtu.dk/Democracy%20-%20the%20Burkinabe%20Way%20-%20Cph.pdf>

<http://gtu.dk/Democracy%20-%20the%20Burkinabe%20Way%20-%20Odense.pdf>

<http://gtu.dk/Democracy%20-%20the%20Burkinabe%20Way%20-%20Aarhus.pdf>

<http://gtu.dk/Democracy%20-%20the%20Burkinabe%20Way%20-%20Aalborg.pdf>

Genvej til Udvikling 1978 – 2018

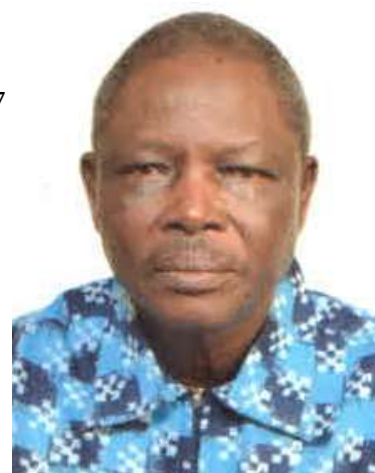
Vi fejrer 40-års jubilæum og vil gerne se medlemmer og samarbejdspartnere til en lille sammenkomst lørdag den 6. oktober kl. 13 på Vestermølle, Oddervej 80, Skanderborg, hvor vi er vært ved en buffet. Drikkevarer kan købes til beskedne priser.

Tilmelding på gtu_sekr@hotmail.com eller på tlf. 42170997 senest den 28. september.

Vi er gerne behjælpelige med kørelejlighed.

Koudbi Koala (se herover!) vil være gæstetaler.

Den blandede u-landhandel var som altid med på generalforsamlingen – den domineredes af billedtæpper og et Afrika-kort af bomuld, alt sammen fra AFA, Benin – jf.

http://gtu.dk/AFA_da.pdf og <http://gtu.dk/billedtaepper.pdf>.

Midt i billedet ses varer fra Burkina Faso, som er fremstillet af genbrugsmaterialer, f.eks. punge af plastik fra GAFREH i Bobo Dioulasso – jf. <http://gtu.dk/PK118-12.pdf>; de tre skrin er lavet af gummisandaler, og grydebørsterne er fremstillet af genbrugsplastik.

Til højre et udvalg af postkort samt bøger, primært fra Forlaget Hjulet <http://www.forlagethjulet.nu/>

(foto: Jørgen Olsen)

GENVEJ TIL UDVIKLING

Referat af generalforsamling den 17. juni 2018

hos Erna Olsen, Banegårdsvej 17, st.-th, Hobro.

Dagsorden ifølge vedtægterne.

Forsamlingen blev indledt med 1 minuts stilhed til minde om Ghabdouane Mohamed, Kooperativet i Amataltal i Niger, samt foreningens æresmedlem, ekspert i tuaregisk Karl-G. Prasse og hans hustru Bodil, som alle er gået bort siden seneste generalforsamling.

1. Valg af dirigent

Jens Elgaard Madsen blev valgt.

2. Beretning

Der henvises til <http://gtu.dk/PK135-8-9.pdf>

Formand Jens udarbejder et forslag til et notat om GtU's persondatapolitik – til senere vedtagelse i bestyrelsen.

Der fremkom en række kommentarer til beretningen, som alle blev henvist til behandling under punktet ”Planer for det kommende år”.

3. Forelæggelse og godkendelse af det reviderede regnskab

Regnskabet blev gennemgået og kommenteret punktvis. Forsamlingen drøftede vores udsalgspriser, og der var enighed om, at de bør varieres i et vist omfang, da vi henvender os til vidt forskellige målgrupper.

Regnskabet blev godkendt. Det kan ses på http://gtu.dk/aarsregnskab_2017.pdf

4. Behandling af indkomne forslag

Bestyrelsen foreslog, at foreningens CVR-nr. blev skrevet ind i vedtægterne. Det blev vedtaget at skrive dette som en ekstra sætning i vedtægternes § 1 – vedtægterne i deres nye udformning ses på http://gtu.dk/Vedtaegter_2018.pdf

5. Fastsættelse af det årlige kontingent

Følgende uændrede minimumssatser gældende fra 2018 blev besluttet:

Personligt medlemskab.....150 kr.

Husstandsmedlemskab.....200 kr.

Kollektivt medlemskab.....200 kr.

Abonnement uden medlemskab.....100 kr.

6. Planer for det kommende år

Foredragsturné med Koudbi Koala, Burkina Faso, i oktober 2018.

Koudbi holder foredrag om uddannelse, demokrati og Burkina Fasos relation til FN's bæredygtighedsmål – kl. 19. den 1., 2., 3. og 4. oktober i København, Odense, Århus og Aalborg som åbne arrangementer, hvor FN-forbundet, Oxfam Ibis og Venskabsforeningen Danmark – Burkina Faso er med til at arrangere.

Desuden er der truffet aftaler med to skoler, og der søges identificeret yderligere tre.

Vi forsøger så vidt muligt at være behjælpelige med oversættelse fra engelsk til dansk, hvis behov opstår.

Foreningens 40 års jubilæum i oktober.

Vi vil gennemføre et åbent arrangement i Århus, lørdag den 6. oktober kl. 13 til 16 med Koudbi Koala som gæstetaler. Bestyrelsen udarbejder forslag til sted og servering.

GtU's internationale indsats i Emmaus.

GtU's næstformand Julien K. M. Murhula har ikke i øjeblikket tid til at medvirke i migrationsarbejdet i Emmaus Europa.

Vi går efter at deltage i generalforsamlingerne i henh. Emmaus Europa og Emmaus International i 2019 og 2020; men vi stiller ikke op til nogen poster. Vi kan dog stadig gå ind i debatter på mailen og sætte indlæg ind på vores profil hos Emmaus International <https://www.emmaus-international.org/en/who-are-we/emmaus-around-the-world/europe/denmark/g-t-u.html>

(fortsættes side 6)

Den nyvalgte 1. suppleant til bestyrelsen, Karl Aage Jørgensen
og næstformand Julien K. M. Murhula
(foto: Jørgen Olsen)

Referat af Genvej til Udviklings generalforsamling den 17. juni 2018 i Hobro

(fortsat fra side 5)

Jens sender et papirbaseret brev til Emmaus-Samfundet i Aalborg og foreslår, at de får posten som national delegeret for Danmark i Emmaus Europas repræsentantskab med virkning fra næste repræsentantskabsmøde, som finder sted anden weekend i oktober 2018.

Koordinator Jørgen Olsen pointerede, at arbejdet i Emmaus ikke blot er konkret og

materielt, men at der opbygges civilsamfund overalt, hvor bevægelsen er til stede, herunder en række østeuropæiske lande, hvor foreningslivet har haft særdeles trange kår gennem årtier. Al forskning dokumenterer, at et veludviklet foreningsliv bidrager afgørende til udvikling og fastholdelse af demokratiske tilstande.

Den blandede u-landhandel

Jens opfordrede alle medlemmer til at holde øje med varer, vi evt. kunne tage ind. Ninna Hougaard Pedersen og Birgitte Juul Nielsen vil undersøge nærmere omkring tørklæder mv.

Vores udstillinger har ikke kun et økonomisk formål – det er værdifuldt at fremvise afrikansk kreativitet, ikke mindst set i lyset af, at massemedierne har tendens til at fremstille afrikanere som mennesker, man skal være bange for eller have ondt af.

Pakkeforsendelserne

Det blev besluttet, at fremtidige indkomne brugte briller sendes til foreningen Syn for Sagen i Afrika, hvor der systematisk sorteres, måles og mærkes, hvilket ikke længere er tilfældet hos Kooperativet i Amataltal (CA), hvor et samarbejde med optikeren i Agadez er ophørt.

Vi stopper i det hele taget med at sende pakker til CA.

Vedr. pakkeforsendelserne til Emmaus-organisationen Benebnooma, Burkina Faso, blev det besluttet at sende allerede indkøbt legetøj.

Arbejdsgrupperne

Vi har ikke længere geografisk definerede arbejdsgrupper, kun arbejdsgruppen vedr. medlemskabet af Emmaus International. Gruppen mødes en gang om året. Læs om Emmaus under andre punkter!

Tidligere samarbejdspartnere

🚩 Tessalit, Mali

Terre i Belgien har fortsat regelmæssig kontakt med organisationer i Tessalit nær Algeriet samt i Gao ved Niger-floden. Ud fra beskrivelserne er det folkeligt funderede organisationer, der udfører et nyttigt arbejde omkring gartneri, kvægavl og håndværk i en svær tid med vedvarende væbnede konflikter, som har politiske, etniske og religiøse årsager.

🚩 Tohoué, Benin

Der blev henvist til den spændende artikel i seneste Projekt & Kultur, "Økologisk

erfaringsudveksling Indien – Benin”
<http://gtu.dk/PK135-10-11.pdf>

🚩 Amataltal, Niger

Det blev besluttet at indlede en dialog med skoleinspektør Kabir Chaibou om anvendelse af vores projektbidrag til undervisningsformål.

🚩 Kaoumaram, Niger

Ingen af de tilstedeværende på generalforsamlingen har længere nogen kontakt med organisationen "Initiatives & Actions" eller følger på anden måde med i tingenes tilstand i Diffa- og Zinder-områderne.

Evaluerings af vores oplysningsarbejde

Der er under overvejelse at spørge en forsker i berberisk ved navn Abdel Majid, som var til stede ved Karl-G. Prasses begravelse, om han vil skrive til Projekt & Kultur om den generelle udbredelse af Karls forskningsarbejde.

Forsamlingen var enig om, at vi inden for det kommende år skal gå efter at få en ny forside til vores hjemmeside. Det kan evt. være et foto af et Afrika-kort af bomuld fra AFA, Benin. Koordinatoren modtager forslag.

GtU's kollektive medlemskaber

- FN-forbundet
- Mundu
- Civilsamfund i Udvikling
- Globalt Fokus
- Venskabsforeningen Danmark – Vestafrika
- Fællesrådet for Arden By
- Frivilligcenter Mariagerfjord
- Agro-Økologisk Netværk
- Emmaus Europa
- Emmaus International.

Forsamlingen besluttede at opretholde alle disse medlemskaber.

(fortsættes side 8)

Referat af Genvej til Udviklings generalforsamling den 17. juni 2018 i Hobro

(fortsat fra side 7)

Forsamlingen besluttede at sende 140 € til Emmaus International's solidaritetsfond.

8. Valg af bestyrelse, bestyrelsessuppleanter og revisorer.

Til bestyrelsen genvalgtes Julien Kalimira Mzee Murhula, Jørgen Olsen og Jens Elgaard Madsen.

Som 1. suppleant nyvalgtes hydrogeolog Karl Aage Jørgensen, Brønshøj.

Som 2. suppleant nyvalgtes pædagog Lone Haugaard, Hjortshøj.

Som parlamentariske revisorer genvalgtes Jørn Kirkegaard og Per Gustav Johansen.

.....

9. Eventuelt.

I indkaldelsen skulle naturligvis have stået ”tid og sted for generalforsamlingen 2019”. Forsamlingen skal afholdes øst for Storebælt. Karl Aage Jørgensen erklærede sig åben over for at være vært.

*Jørgen Olsen, referent
Jens Elgaard Madsen, dirigent.*

Bestyrelsen konstituerede sig efterfølgende med Jens Elgaard Madsen som formand, Julien K. M. Murhula som næstformand og Jørgen Olsen som sekretær og kasserer.

Til venstre et udvalg af messingvarer fra AFA – i midten to kurve af palmefibre og læderhanke fra Pag-la-Yiri, Burkina Faso http://gtu.dk/pag_la_yir_praesentation.pdf
(foto: Jørgen Olsen)

Mødedeltagelser og udstillinger

Sommer i Himmerland

Jørgen Olsen præsenterede vores blandede u-landhandel på disse markeder med de følgende kontante resultater (*alle salgsfremstød tjener desuden et oplysningsformål*):

Den 19. maj på Bazar Skelund.....275 kr.
 Den 9. juni på bagagerumsmarked i Hobro 621 kr.
 Den 16. juni på Bazar Skelund.....74 kr.
 Den 17. juni på generalforsamling i Hobro.979 kr.
(læs referat fra generalforsamlingen på siderne 4 til 8)
 Den 28. juni på Hvirvelkærgård ved Als.....0 kr.
 Den 12. juli på Hvirvelkærgård ved Als.....262 kr.
 Den 17. juli på tirsdagsmarked i Ø. Hurup. 845 kr.
(Birgitte Juul Nielsen medvirkede på dette marked)
 Den 19. juli på Hvirvelkærgård ved Als.... 260 kr.
 Den 21. juli på Bazar Skelund.....340 kr.
 Den 24. juli på tirsdagsmarked i Ø. Hurup. 552 kr.
 Den 19. juli på Hvirvelkærgård ved Als.... 591 kr.
 Den 31. juli på tirsdagsmarked i Ø. Hurup. 465 kr.
 Den 7. august på marked i Ø. Hurup.....383 kr.
 Den 9. august på Hvirvelkærgård ved Als...372 kr.
 Den 18. august på Bazar Skelund.....494 kr.

Sent forår i Århus

Sammen med en række andre organisationer og private deltog Genvej til Udvikling den 19. og 20. maj i Afrikansk Marked, afholdt i Remisen på Godsbanen i Skovgaardsgade. GtU's stand blev passet af Maria Cecília Castro-Becker, Jens Elgaard Madsen og Jørgen Olsen, og GtU's varesalg blev på 1.874 kr.

Oplysningsfremstød i København

Som det har været tilfældet i en uafbrudt lang årrække, blev vi også i år repræsenteret på Couleur Café, denne gang i Verdenskulturcentret på Nørre Allé 7 på Nørrebro.

Som sædvanlig var det Marianne Dithmer, der viede sin dag til at passe vores stand. Varesalg 2.060 kr.

Læs om Couleur Café på

<https://vkc.kk.dk/event/couleur-cafe-2018>

Mediemarkeringer

Link på Globalnyt

I forbindelse med denne annoncering af seminar <https://globalnyt.dk/content/seminar-livstidspraesidenter-og-politik-i-afrika-koebenhavn> linkede GtU's koordinator Jørgen Olsen til dette blogindlæg på samme hjemmeside <https://globalnyt.dk/content/civilsamfund-mod-livstidspraesidenter>

Koudbi Koalas besøg omtalt i nyhedsbreve fra Venskabsforeningen Danmark – Burkina Faso

<http://burkinafaso.dk/burkina%20kontakt/nyhedsbrev%20nr%209%20maj%202018.html>

<http://burkinafaso.dk/burkina%20kontakt/nyhedsbrev%20nr.%2010%20%20juni%202018.html>

[file:///C:/Users/Jørgen%20Olsen/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/Burkina%20nyt%20august%202018%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Jørgen%20Olsen/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/Burkina%20nyt%20august%202018%20(1).pdf)

Artikel om Karl-G. Prasse i Information

Lørdag den 23. juni bragte Dagbladet Information en artikel om Genvej til udviklings afdøde æresmedlem, lektor Karl-G. Prasse – vi har fået tilladelse at offentliggøre den:

http://gtu.dk/Karl_G.Prasse_i_Information.pdf

Interview med GtU's koordinator i Folkets Radio i Aalborg

<http://www.folketsradio.dk/podcasts/18-podcasts/filosofi/48-engager-3.linje-fra-neden>.

EU er ved at miste sin sjæl

Vi fik optaget en udtalelse fra Emmaus Europas arbejdsgruppe for migration på Globalnyt. Tak til Kristian Katholm Olsen for oversættelsen! Læs på dette link

<https://globalnyt.dk/content/eu-er-ved-miste-sin-sjael>

Interview med Jean Ziegler: ”Emmaus er afvisning af afmagt”

- oversat af Naja Egede Kristensen fra Emmaus Internationals hjemmeside <https://www.emmaus-international.org/fr/actualites/1924-entretien-avec-jean-ziegler-«-emmaüs,-c'est-le-refus-de-l'impuissance-».html>

Foto: UN Photo / Jean-Marc Ferre

Emmaus International lancerer i september i Genève sit første alternative verdensforum for de mest udstødte.

Et par måneder før dette vigtige møde fik vi sociologen og alterglobalisten Jean Zieglers mening.

Han er forfatter til bogen **Kapitalismen forklaret for mit barnebarn, i håb om at hun vil se slutningen på den.**

Denne vigtige begivenhed vil bringe alle medlemmerne af Emmaus-Bevægelsen sammen med andre aktører fra hele verden for at fremme udarbejdelsen af stærke politiske stemmer og for at gøre Emmaus Internationals stemme hørt i FN i anledning af plenarmødet i Menneskerettighedsrådet.

Du er politiker, sociolog og forfatter og særligt engageret i bevægelsen. På hvilket tidspunkt på din rejse mødte du Emmaus?

Første gang, jeg mødte Abbé Pierre, var i 60'erne på byggepladser i Nanterre ved Paris, og Emmaus havde brug for frivillige til at bygge boliger. Jeg var med. Jeg vendte derefter tilbage til Schweiz, hvor jeg blev den første bestyrelsesformand for Emmaus-Samfundet i Genève. Efterfølgende forblev jeg tæt med Abbé Pierre og hans nære ven Georges Chevieux, som indtil nu stadig er Emmaus Schweiz' sjæl.

Da jeg var kandidat til at blive medlem af det føderale parlament i Schweiz, tog Abbé Pierre turen fra Paris for at støtte mig under et stort møde på universitetet i Genève; det var en afgørende støtte. Abbé Pierres person vil gennem sin taler og skrifter og sin store evne til empati forblive et skinnende eksempel for mig. Dette eksempel beskytter mig mod modløshed, dovenskab og fristelsen til at opgive kampen.

Hvad repræsenterer Emmaus-Bevægelsen for dig?

Blandt alle sociale bevægelser er Emmaus efter min mening den mest interessante og blandt de mest overbevisende. Den belyser værdier, der er universelle, ved denne enorme strategi for at genvinde værdighed gennem arbejdet i Emmaus-samfundene. Det giver de fattigste midlerne til at frigøre sig selv fra fattigdom og ydmygelse.

Over for et økonomisk system, der fortsætter med at øge uligheder og diskrimination, hvordan kan Emmaus få en alternativ stemme hørt?

Vi lever for øjeblikket i en meget farlig tid: Neoliberalisme hærger samvittigheden og pålægger tanken om, at markedskræfterne alene skriver historien og bestemmer menneskenes skæbne. Det er det, som Abbé Pierre kaldte "nutidig formørkelse".

Den globaliserede finansielle kapitalisme er så kraftig, at den skaber en dyb fremmedgørelse og overbeviser individer om, at de er hjælpeløse og ikke kan gøre noget for at bekæmpe denne kannibalistiske orden. Men der er ingen magtesløshed i demokratiet. Emmaus er det levende bevis på, at afmagten kan afvises!

Emmaus er mænd og kvinder, der kommer "helt nede fra", blandt de fattigste, mest ydmygede, mest udnyttede, "voldsramte" af livet. Emmaus er disse mænd og kvinder, som kollektivt beslutter ved deres vilje, at bryde denne afmagt. Som beslutter ved deres viljestyrke at genvinde deres værdighed. Emmaus er afvisning af skæbnen.

I den nuværende internationale sammenhæng med stigende racisme og global demokratisk

tilbagegang, hvilken rolle kan Emmaus International spille?

Emmaus-Bevægelsen er et lys i mørket. I et frygteligt mørke! På et tidspunkt, hvor de grundlæggende principper i folkeretten sættes på spil, hvor racistiske, fremmedhadske og antisemitiske bevægelser gør fremskridt selv i vores demokratiske samfund, afviser Emmaus indskrænketheden og viser, at vi kan vælge international solidaritet.

For eksempel samarbejder de europæiske Emmaus-samfund med Emmaus-samfund i tredje verdenslande, og disse grænseoverskridende solidaritetsrelationer er kernen i bevægelsen. Det er netop derfor, at Emmaus' stemme er vigtigere i dag end nogensinde. Det er samlingen, social retfærdighed og solidaritet.

Emmaus International lancerer det første alternative verdensforum for de mest ekskluderede for at styrke sin politiske stemme og for at få "de stemmeløses stemme" hørt i FN. Hvad synes du om dette initiativ?

Jeg bakker fuldt ud op, og ideen om dette forum er fantastisk. Faktisk burde det have været opstået meget tidligere! At Emmaus intervenserer i Menneskerettighedsrådet, som er FN's øverste organ med hensyn til menneskerettigheder, er presserende.

Organiseringen af dette alternative forum i Genève i menneskerettighedernes hovedstad er en virkelig god idé, fordi Emmaus sender en vigtig besked: Nemlig den om triumfen af solidaritetsværdierne, autonomi gennem genoprettet arbejde og om håb ved at afvise arbejdsløshedens verden, foragten, den totale økonomifisering af menneskelige relationer.

Emmaus belyser håb, den anden verden, og det er vejen at gå!

Monsanto i Burkina Faso – bedrag og modstand

- fra nr. 160, foråret 2018, af kvartalsblad fra asbl¹ Autre Terre, Belgien
- af Benoît Naveau, programleder i Vestafrika
- oversat af Tina Jonstrup Larsen
- noter ved forfatter, oversætter og redaktion.

Efter snart 10 år med bomuldsdyrkning med GMO² i Burkina Faso, måtte Monsanto brat stoppe produktionen som følge af generel utilfredshed og fald i indkomsterne. En lille historie om bedrag og modstand, der fortjener, at vi opholder os ved den et øjeblik.

I begyndelsen

Historien om bomuld i Burkina Faso stammer ikke fra i går. Den burkinske bomuldsproduktion har længe været kendt for sin kvalitet, i en sådan grad at Burkina Faso ofte har været den største bomuldsproducent, foran Mali og Benin.

Monsantos entré i Burkina Faso rejser flere aspekter, som man kender fra spændingsfilm.

I begyndelsen af 00'erne blev Burkina Faso af FN anklaget for at være centrum for våben- og diamanthandel med Sierra Leone og Angola, der på det tidspunkt var ramt af en våbenembargo.

Som bytte for diamanter og med Charles Taylors støtte (Taylor var præsident i Liberia), fodrede Blaise Compaoré (den daværende præsident i Burkina Faso) borgerkrigene i Sierra Leone og Angola med alle slags våben, men også med lejesoldater³. Han fik et plettet ry.

På dette tidspunkt foreslog USA Blaise Compaoré at rehabilitere hans land på den internationale scene i bytte for en lille tjeneste for et amerikansk firma: Monsanto.

Således lancerede Monsanto sine første forsøg på GMO-bomuld i allerstørste hemmelighed i 2001.

Man skulle vente til 2003, før forsøgene blev offentliggjort og en første skandale udbrød: Der var ingen legal ramme omkring disse initiativer, og den burkinske befolkning var ikke blevet informeret herom.

Det handlede imidlertid om to klart vedtagne forpligtelser i de internationale konventioner, der indrammer brugen af GMO⁴. Det var først i 2006, at Burkina Faso begyndte at følge lovgivningen på området.

Den første officielle ”Bt”⁵-bomuldshøst fandt sted i 2008, og i 2009 var der allerede dyrket 130.000 hektar bomuld. Frø, pesticider⁶ og herbicider⁷ leveres i kredit fra bomuldsvirksomhederne til bønderne.

Efter høsten tilbagebetaler virksomhederne sig selv og udbetaler et evt. overskud til bønderne (hvis høsten mislykkes, står bonden i gæld til bomuldsselskabet). Denne proces bliver hurtigt til en ond cirkel for bønderne.

¹ Association sans but lucratif: non-profit forening.

² GMO: Genetisk modificeret organisme.

³ http://liberation.fr/planete/2001/01/05/le-burkina-faso-accuse-par-l-onu-de-traffic-d-armes_350068

⁴ Ifølge konventionen om biologisk mangfoldighed i 1992 og Cartagena-protokollen om biosikkerhed i 2000 bør lande, der påbegynder forsøg på GMO-kultur,

udvikle en specifik lovramme og informere befolkningen, hvilket ikke var tilfældet i Burkina Faso.

⁵ ”Bt” refererer til et giftstof, *Bacillus thuringiensis*, som eliminerer den rosa orm, der er et ekstremt skadeligt og udbredt skadedyr (www.lemonde.fr).

⁶ Sprøjtemidler.

⁷ Ukrudtsmidler.

Burkina Faso vil ikke have Monsanto
(foto: Autre Terre)

Desillusionering

Selv om bomuldselskaberne i første omgang var glade, blev alle hurtigt skuffede. Mens selskaberne pralede af en stigning af udbyttet og især af et lavere forbrug af pesticider (*faktisk producerer "bt"-bomuld selv sit eget pesticid*), kunne bønderne konstatere et fald i udbyttet på omkring 7 pct.⁸

Med hensyn til Round Up⁹ forholder det sig sådan, at selv hvis man spreder mindre af det ud i starten, er forekomsten af larver, som er resistente overfor "bt"-bomuld, med til at øge brugen af Round Up' en.

Derudover anvender mange bønder pesticider beregnet til bomuld i deres majslandbrug, hvilket får katastrofale følger for deres helbred.

Et andet stort problem er prisen for GMO-frø, der er ti gange så høj som prisen for almindelige frø.

Frygten for klimaforandringer får regelmæssigt bønderne til at så flere gange, hvilket er et mindre onde, når frøene er næsten gratis, men en katastrofe, når det koster ca. 45 euro at så en hektar. Og værst af alt: Bt-bomuldsfibre er meget kortere end den traditionelle burkinske bomuld, hvorfor værdien afskrives på markedet og udbyttet svinder ind.

(fortsættes side 14)

⁸ COPAGEN, *Bt-bomuld og os: sandheden om vores marker*, marts 2017, s. 4.

⁹ Verdens mest anvendte ukrudtsmiddel.

Monsanto i Burkina Faso – bedrag og modstand

(fortsat fra side 13)

Modstanden organiseres

Inden for Burkina Fasos foreningsverden tog det ikke lang tid, før modstanden blev organiseret. I 2004 blev Koalition for Beskyttelse af den Afrikanske Genetiske Arv (COPAGEN) grundlagt som en platform for forhandlinger om spørgsmål vedrørende privatisering af genetiske ressourcer og spørgsmålet om fødevarerens suverænitet i afrikanske lande¹⁰

Takket være sit netværk udfordrer COPAGEN politikerne og advarer dem tidligt mod farerne ved denne produktion. I 2007 organiserede de en karavane gennem hele Vestafrika for at øge bevidstheden om farerne ved GMO'er. Som følge af regeringens beslutning om at tillade markafgrøder på 15.000 hektarer indvender COPAGEN:

*"[Vi] udtrykker vores stærkeste protest over for den måde, hvorpå bt-bomuld er blevet indført i Burkina Faso, i strid med de internationale forpligtelser, som vores land har accepteret [...]. [Vi] forkaster regeringens ensidige beslutning om at engagere sig i indenlandsk produktion af bt-bomuld over et område på 15.000 ha i år."*¹¹

Borgerpresset styrkes nu, mens sektorens dårlige resultater viser sig. Blaise Compaorés afgang i oktober 2014, oven på det folkelige pres, ender med at åbne døren for mere grundlæggende reformer.

I marts 2015 oprettes CCAE, Borgernes Arbejdsgruppe for Landbrugsproduktion, der et par måneder senere (23. maj 2015) organiserer en stor anti-GMO-march. 1.500 burkinske borgere går på gaden, støttet af en parallel march i Rennes, Frankrig.

Trykket stiger på Monsanto i det øjeblik, hvor Burkina Fasos mangeårige hersker falder, og bomuldsindtægterne smuldrer.

I januar 2016 er det bomuldsvirksomhederne i Burkina Faso, der viser deres raseri. De kræver 280 millioner dollars som kompensation fra Monsanto for tab som følge af kvalitetsforringelserne siden 2010. Skilsmissen er allerede næsten fuldbgyrdet og tilbagetrækningen af bt-bomuld sker hurtigt.

I 2016 blev kun 20 pct. af markerne dyrket med GMO'er, og disse forsvandt fuldstændigt i løbet af 2017-høsten.

Selv om det burkinske folk havde vundet et væsentligt slagsmål, er historien ikke slut. For, *"Monsanto gennemfører forskning i Burkina Faso af madafgrøder som sorghum og majs. Et transgenetisk udvalg af niebé-bønner, en stor bælgfrugt, der fremmer fødevarerens sikkerheden i regionen, er allerede klar til salg i Ghana, Burkina Faso og Nigeria inden 2018!"*¹²

Burkina Fasos erfaringer med Bt-bomuld beviser Monsanto-modellens økonomiske og miljømæssige skrøbelighed, men også betydningen af borgermobilisering i en stats strategiske orientering. Dette stop på Bt-bomuld giver håb til tusindvis af landmænd i Burkina Faso; men kampen for autonomi er stadig lang.

Bomuldssektoren i Burkina Faso drives stadig af tre store virksomheder, der fortsat fordeler sol og vind mellem sig i landet med det hvide guld.

¹⁰ COPAGEN, *Bt-bomuld og os: sandheden om vores marker*, marts 2017.

¹¹ COPAGEN, communiqué af 15 juli 2008.

¹² Piro Patrick, *Efter Bt-bomulden i Burkina*, CCFD-Terre Solidaire, 18 april 2017. Interview med Yobi Richard Minougou, sekretariatschefen for APN-Sahel (*Forening til Beskyttelse af Sahel-regionens Natur*).

Det nordlige Mali er fortsat udsat for usikkerhed

- fra nr. 160, foråret 2018, af kvartalsblad fra *Autre Terre, Belgien*
- af Benoît Naveau, programleder i *Vestafrika*
- foto ved Benoît Naveau, af gartnerarbejde i UGM¹
- oversat af Naja Egede Kristensen
- noter ved forfatteren.

Seks år efter jihadistiske grupper besatte det nordlige Mali, plages denne region fortsat af vedvarende usikkerhed. Selv om ankomsten af franske soldater i begyndelsen af 2013 og oprettelsen af en FN-fredsbevarende styrke (MINUSMA) havde øget folks håb, kunne disse styrker ikke sikre en tilbagevenden til normalitet fem år efter den officielle afslutning af konflikten.

Spændingen er faktisk steget i løbet af 2017, hvor der ikke er gået tre dage, uden at en mine eksploderer, et køretøj røves, eller en patrulje falder i baghold. Disse angreb er især rettet mod de maliske væbnede styrker (FAMA), som har mistet hundredvis af mænd og de fredsbevarende styrker (*officielt 100 sårede og 23 dræbte*)².

De civile er ofre for tyveri, afpresning og hævnaktioner (*som både kan være vold mellem forskellige folkeslag og undertrykkelse fra den maliske hær*). Mere generelt har de set deres chancer for at vende tilbage til et normalt liv blive drastisk reduceret i løbet af året: vanskeligheder og farer ved at rejse og handle, daglig frygt for at blive offer for et angreb, en mine eller en væbnet gruppes hævn ...

I denne asymmetriske konflikt er alting blandet sammen: jihadistiske angreb, røverier, narkotika- og menneskehandel, vold mellem folkeslag og militære overgreb. Alt er med til at skabe en afghanisering³ af konflikten.

Den ringe tilstedeværelse af den maliske stat i det nordlige Mali forstærker indtrykket af et område uden retstilstande, overladt til væbnede bander og udenlandske soldater. Svagheden i retssystemet og korruptionens betydning øger yderligere vanskelighederne på trods af fremskridt i retssagerne om forbrydelser begået under jihadistiske besættelser.

De grænselande, der føler usikkerheden vokse inden for deres grænseområder med Mali, har besluttet at oprette en fælles styrke kaldet "G5 Sahel", som vil være ansvarlig for at pacificere grænserne. Der mangler dog finansiering, og ingen soldat af denne styrke har endnu sat fod der.

I sidste ende vil stabilisering i området nødvendigvis indebære støtte til økonomisk og social udvikling samt styrkelse af dialog mellem samfundene.

F.eks. tillader de projekter, der ledes af vores partnerorganisationer UGM og Tassaght i Gao-regionen, 2.000 familier at forbedre deres livskvalitet gennem en stigning i deres fødevareproduktion og oprettelse af marketingkanaler. Takket være et mere betryggende leveniveau hører disse mennesker med sikkerhed til blandt dem, der går ind for fred.

¹ Union des Groupements Maraîchers = Unionen af Gartnerforeninger.

² <https://www.hrw.org/fr/world-report/2018/country-chapters/312862>

³ ² Med henvisning til situationen i Afghanistan, hvor konflikten, i første omgang af høj intensitet, er blevet til sikkerhedsforstyrrelser, hvor modstandere let kan

finde tilflugt i isolerede og sikre "helligdomsområder" for at gennemføre guerillakrigsførelse som medfører en generel forarmelse, der igen skaber en stigning i usikkerhed.

Le Monde skriver således den 16. november 2017 "Mali er vores Afghanistan" (*altså Frankrigs – red. anm.*)

afsender: Genvej til Udvikling, Skovvej 24, 9510 Arden.

B

